

Oponentský posudek na habilitační práci Mgr. Martina Sedláčka, Ph.D.

Autor předložené habilitační práce – Martin Sedláček – je v odborné komunitě vnímán a oceňován jako výrazný nositel témat z oblasti školského managementu, který svými originálními vklady rozvíjí výzkumnou školu, která se na Ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty MU ustavila již před dvěma desetiletími kolem profesora Pola, docenta Novotného, doktorky Hlouškové a dalších. Habilitační řízení kolegy Sedláčka považují za opodstatněné a má moji plnou podporu.

K posouzení mi byla předložena habilitační práce s názvem *První učitel: K roli ředitele školy v pedagogickém vedení*. Spis čítá 150 stran autorského textu, z čehož přibližně třetina vychází z výsledků publikovaných formou časopiseckých studií (dvou domácích, jedné zahraniční), což je u příslušných kapitol vždy korektně uvedeno. Habilitační spis je výsledkem přibližně dvanáctileté, převážně empiricko-výzkumné práce uchazeče zaměřené na pedagogické vedení a ředitele škol.

Relevantnost tématu pro daný obor

Práce pojednává o tématech, jako jsou řízení a vedení škol, profesní činnosti ředitelů, jejich pracovní spokojenost, úspěšnost a vliv, podoby pedagogického vedení, profesní dráhy ředitelů, vztah ředitelů a zřizovatelů škol a další.

Tato témata považuji za relevantní jak v ohledu na školní praxi, ze které vycházejí, tak v ohledu na potřebnost jejich empiricko-výzkumného uchopení, které je pro poznání a pozitivní směřování praxe potřebné, tak i vzhledem k teoretickému (akademickému) náhledu, jenž je důležitý pro univerzitu / fakultu, která se podílí na přípravě těchto profesionálů, resp. na podpoře jejich profesního rozvoje.

V rámci tematického profilu pedagogiky je téma habilitační práce významné, přičemž v odborné komunitě je jeho rozpracování spojováno právě s kolegy z Ústavu pedagogických věd FF MU, kdy od Martina Sedláčka jsou „očekávány“ příspěvky založené na empirických výzkumech. O tom, že toto „očekávání“ kolega naplňuje, svědčí i předložená habilitační práce. Ta přináší sedm výzkumných studií – představených teoretickým a metodologickým úvodem a následovaných diskusí. Co by však v textu mohlo být posíleno, je vyústění pro praxi.

Preciznost, jasnost a zřetelnost formulace problému

Formulaci problému lze identifikovat v Úvodu práce a v kapitole 1 – Metodologie. Obecnou otázkou zde je, jestli na škole a na ředitelích „záleží“. Tato otázka je leitmotivem široké oblasti výzkumů zaměřených na účinnosti, efektivnost či kvalitu školy a aktérů, kteří ji spoluutvářejí. Kolega Sedláček se svými výzkumy vřazuje do tohoto výzkumného proudu a přispívá k objasnění vybraných aspektů této široké a obtížně uchopitelné problematiky.

prof. PhDr. Tomáš Janík, Ph.D., M.Ed., proděkan Pedagogické fakulty

Spíše, než jeden ostře / úzce formulovaný výzkumný problém, nacházíme v Sedláčkově práci sérii šíře vymezených problémů vztahujících se k vybraným aspektům zkoumaného tématu. Některé z nich se týkají toho, zda *existuje vztah mezi ...*, a jsou uchopovány instrumenty kvantitativního výzkumu, jiné nastolují otázku, *jaké je ...*, takže operují v logice kvalitativního výzkumu.

Celkově lze konstatovat, že preciznost, jasnost a zřetelnost formulací je vysoká na úrovni konkrétních výzkumných problémů, avšak mohla by být vyšší na úrovni „hlavního“ problému, který zastřešuje habilitační práci jako celek. Kupříkladu atraktivní název práce „*První učitel...*“ mohl být v jednotlivých kapitolách lépe „prodán“ a v závěru elegantně vyveden do pointy.

Přínos práce a srovnání s badatelským okolím domácím a zahraničním

Práce je založena na výborné znalosti zahraničních zdrojů – byť „jen“ anglicky psaných. Autorova obeznamenost s nimi se pozitivně promítá do kvality zpracování teoretických východisek i do hloubky diskuse získaných výsledků. Pokud jde o práci s českými zdroji, také tu považuji za odpovídající, jakkoliv autor nechává některé domácí výzkumy stranou své pozornosti.

Skutečnost, že se autor se svými studii, na nichž je posuzovaná habilitační práce založena, prosadil v mezinárodním publikačním prostoru, interpretuji tak, že úroveň jeho prací je mezinárodně srovnatelná.

Ocenění si zaslouží také fakt, že autor českému čtenáři zprostředkovává některé nosné zahraniční přístupy a koncepty (např. *instructional leadership x transformational leadership*), čímž obohacuje konceptuální výbavu pedagogiky a souvisejících oborů.

Adekvátnost zvolené metody

Autor ve své práci prezentuje jak kvantitativní studie založené na dotazníkových šetřeních a odpovídajících statistických procedurách, tak kvalitativní studie využívající obsahové analýzy. Použité metody přitom odpovídají povaze zkoumaných jevů. Autor věnuje náležitou pozornost operacionalizaci proměnných i psychometrickým charakteristikám použitých nástrojů. Ze statistických metod používá explorativní a konfirmační faktorovou analýzu, při reportování výsledků předkládá regresní modely. V případě kvalitativních analýz uplatňuje hloubkové (biografické) rozhovory (individuální i skupinové) a techniky otevřeného kódování směřující k tvorbě teoretických modelů.

Přestože nejsem odborníkem na kvantitativní výzkum, domnívám se, že autor svojí prací prokazuje odpovídající zvládnutí kvantitativní i kvalitativní výzkumné metodologie. Kromě toho je evidentně schopen vést nad výsledky svých výzkumů informovanou diskusi (srov. kapitola 10) – snad jen dopady do praxe by v práci mohly být více vyzdvihovány (což však neznamená, že by v ní absentovaly).

prof. PhDr. Tomáš Janík, Ph.D., M.Ed., proděkan Pedagogické fakulty

Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Pořičí 623/7, 603 00 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1677, E: tjanik@ped.muni.cz, <https://www.muni.cz/lide/17210-tomas-janik>

Úroveň zpracování

Autor v souladu s příslušnými předpisy předložil habilitační práci jakožto „písemnou práci obsahující nové vědecké poznatky, doplněnou abstraktem“. Potvrzuji, že text obsahuje nové vědecké poznatky a splňuje nároky kladené na daný typ textů. Spis má monografický charakter, čemuž je účelně a funkčně podřízena struktura textu.

Metodologická část práce je sepsána tak, že umožňuje identifikovat použité metody a následovat výzkumný proces. Zkoumané soubory i způsoby jejich konstruování jsou transparentně popsány. Totéž platí pro popis použitých výzkumných nástrojů, u nichž jsou uváděny jejich psychometrické kvality a popsány související analytické procedury. Etické hledisko provedených výzkumů je v práci tematizováno, stejně jako limity zvolených výzkumných přístupů.

Na základě uvedeného lze konstatovat, že úroveň zpracování jednotlivých výzkumů i habilitační práce jako celku odpovídá současným standardům v oboru.

Naplnění formálních požadavků

Práce je vytvořena v souladu s požadavky normy APA. Text je dobře srozumitelný a čtivý, odpovídá odbornému funkčnímu stylu, nicméně v ojedinělých případech vykazuje prvky hovorového jazyka či profesního slangu. Soupis použité literatury rovněž odpovídá požadavkům normy APA. Součástí práce je anglické summary.

Otázky k obhajobě

1. Práce nese název *První učitel: K roli ředitele školy v pedagogickém vedení*. V jakých hlavních ohledech je ředitel prvním učitelem?
2. Které z autorových poznatků lze využít při podpoře profesního rozvoje ředitelů škol?

Závěr

Předložená habilitační práce Mgr. Martina Sedláčka, Ph.D. splňuje požadavky standardně kladené na úroveň habilitačních prací v daném oboru.

V Brně, 30. 9. 2020

prof. PhDr. Tomáš Janík, Ph.D., M.Ed.

prof. PhDr. Tomáš Janík, Ph.D., M.Ed., proděkan Pedagogické fakulty